

FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMENLERİNİN UZMAN ÖĞRETMEN VE BAŞÖĞRETMEN VİDEOLARI HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Hasan BAKIRCI* -Nurgül ERDOĞAN** -Kelimetullah GEÇER***

Öz

Öğretmenlik Meslek Kanunu, öğretmenlere birtakım özlük hakları getirmiştir. Öğretmenlerin bu hakları kazanabilmeleri için öncelikli olarak eğitim almaları ve eğitim sonunda yapılan sınavda başarılı olmaları gerekmektedir. Bu kapsamda Öğretmen Bilişim Ağı (ÖBA) platformunda öğretmenlerin eğitim almaları için uzman öğretmen ve başöğretmen videoları yayımlanmıştır. Öğretmenlik kariyer basamakları sürecinde izlenen eğitim videolarının Fen Bilimleri öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi önem arz etmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı, ÖBA platformunda öğretmenlerin kullanımına sunulan uzman öğretmen ve başöğretmen videoları hakkında Fen Bilimleri öğretmenlerinin görüşlerini tespit etmektir. Çalışma, nitel araştırma desenlerinden özel durum çalışması ile yürütülmüştür. Çalışmanın katılımcıları, 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Bitlis'in Tatvan ilçesindeki ortaokullarda görev yapan altı Fen Bilimleri öğretmeninden oluşmaktadır. Çalışmanın verileri, araştırmacılar tarafından geliştirilen altı açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Çalışmada elde edilen veriler, içerik analizi ile çözümlenmiştir. Öğretmenler, eğitim videolarının faydalarına ve sınırlılıklarına dikkat çekmişlerdir. Öğretmenler eğitim videolarının faydalarını, öğretmenlik mesleğine katkı sağladığını, geleceğe yönelik hazırlayıcı olduğunu, temel konuları içerdiğini, çevre ve iklim değişikliği konusunda bilgilenmelerine katkı sağladığını belirtmişlerdir. Diğer taraftan öğretmenler eğitim videolarının sınırlılıklarını; fen bilimleri alanına katkısının olmadığını, teorik bilgiler içerdiğini, video içeriklerinin uzun olduğunu, görsel materyallerle yeterince desteklenmediğini, videoların sınav için yetersiz olduğunu ve sistem kaynaklı sorunların olduğunu ifade etmişlerdir. Çalışmanın sonunda; ÖBA platformundaki uzman öğretmen ve başöğretmen videolarının daha işlevsel olabilmesi için video eğitim sürelerinin uzatılması, izlenme sürelerinin kısaltılması, görseller-videolar ve içerikleri ile ilgili eksiklerin giderilmesinin gerektiği önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim videoları, Fen Bilimleri öğretmenleri, Uzman öğretmen, Başöğretmen.

Opinions of Science Teachers on Videos of Expert Teachers and Head Teachers

Abstract

The Teaching Profession Law has brought some personal rights to teachers. In order for teachers to gain these rights, they must first receive training and be successful in the examination held at the end of the training. In this context, videos of expert teachers and head teachers were published on the Teacher Information Network (TIN) platform for teachers to receive training. It is important to evaluate the educational videos watched in the process of teaching career steps according to the views of science teachers. In this context, the aim of the study is to determine the opinions of science teachers about expert teacher and head teacher videos made available to teachers on the TIN platform. The study was carried out with a case study, one of the qualitative research designs. The participants of the study consist of six science teachers working in secondary schools in the Tatvan district of Bitlis in the 2022-2023 academic year. The data of the study were obtained with a semi-structured interview form consisting of six open-ended questions developed by the researchers. The data obtained in the study were analyzed by content analysis. Teachers drew attention to the benefits and limitations of educational videos. Teachers stated

*Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı, hasanbakirci@yyu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-7142-5271>

**Yüksek Lisans Öğrencisi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı, nurg.erdogan@outlook.com, <https://orcid.org/0000-0002-2933-5870>

*** Öğr. Gör. Dr. Bitlis Eren Üniversitesi, Tatvan Meslek Yüksekokulu, k_gacar@hotmail.com, <https://orcid.org/0009-0002-6810-1564>

the benefits of the training videos, contributing to the teaching profession, being preparatory for the future, containing basic topics, and contributing to their knowledge of the environment and climate change. On the other hand, the teachers stated the limitations of the training videos; they stated that they do not contribute to the field of science, they contain theoretical information, the video content is long, they are not supported enough with visual materials, the videos are insufficient for the exam and there are system-related problems. At the end of the study; it has been suggested that in order for the expert and head teacher videos on the TIN platform to be more functional, the duration of the video training should be extended, the watching times should be shortened, and the deficiencies related to the images-videos and their contents should be eliminated.

Keywords: Educational videos, Science teachers, Expert teacher, Head teacher.

1. Giriş

Eğitim-öğretim faaliyetlerinin uygulanmasında ve yürütülmesinde öğretmenlere büyük görevler düşmektedir. Bu görevleri yerine getiren öğretmenlerin bazı özelliklere sahip olması gerekmektedir. Bu özelliklere sahip öğretmenler; toplumun beklentisine cevap veren, bireyin gelişimine katkı sağlayan, modern bilgi birikimine sahip ve başarıyı yakalamış kişiler olarak sıralanabilir. Öğretmenler, eğitim-öğretim planlamasını yaparak etkili öğrenmeye katkı sağlamaktadırlar. Diğer taraftan etkili öğrenme sürecinde öğretmenler, birtakım sorunlarla karşılaşmaktadır. Bu sorunlar, nitelikli ve donanımlı öğretmenler tarafından çözülmektedir (Bilen, 1996; Karagözoğlu, 2003). Bu açıdan bakıldığında öğretmenlerin öğrenme ortamlarında önemli bir konumda buldukları ve önemli sorumluluklar üstlendiği söylenebilir. Her ne kadar günümüzde öğrenciyi merkeze alan öğrenme kuramları olsa da, öğretmenlerin yönlendirici ve motive edici olması eğitim-öğretimin yükünün büyük bir kısmını üstlenmelerine neden olmaktadır.

Öğretmenlik mesleği geçmişten günümüze gelene kadar içinde bulunduğu çağa uygun olarak farklı özellikler kazanmıştır. Örneğin davranışçı öğrenme kuramının hâkim olduğu dönemde öğretmenler bilgiyi aktaran konumdadır. Yapılandırmacı öğrenme kuramının hâkim olduğu dönemde ise öğretmenlerin rehberlik etme görevi bulunmaktadır. Günümüzde öğretmenlerin temel görevi, öğrenme ortamlarında öğrencilere rehberlik etmektir (Aydın, 2002). Diğer taraftan öğrencilerin de öğrenme ortamında görevleri bulunmaktadır. Bu görevlerin başında derse aktif olarak katılma, bir konuda sınıf arkadaşları ile tartışma, öğretmene soru/lar sorma ve öğretmen tarafından verilen dönütler doğrultusunda bilgileri yapılandırma gelmektedir (Çelik, 2004). Bilim ve teknolojinin gelişmesiyle birlikte öğretmenlerin bu gelişmelere ayak uydurabilmeleri önemli görülmektedir. Öğretmenlerin bu gelişmeler doğrultusunda kendilerini geliştirdikleri ve çağa ayak uydurdıkları söylenebilir. Nitekim Saklan ve Ünal (2019)'a göre, içinde bulunduğumuz 21. yüzyıl teknoloji çağında öğretmenler farklı özellikler kazanmaktadır. Öğretmenlerin, öğrenme ortamlarında teknolojiyi kullanabilmede öğrencileri için önemli birer rehber konumunda oldukları bilinmektedir. Benzer bir çalışma Geçer (2022), 21. yüzyıl teknoloji çağında öğrencilerin teknolojiye ayak uydurmalarında öğretmenlerin büyük sorumluluklara sahip olduğunu belirtmiştir. Eğitim Bilişim Ağı (EBA) gibi teknolojiye dayalı portalların öğrenciler tarafından problemsiz kullanılmasında öğretmenlere önemli sorumluluklar düşmektedir. Başka bir çalışmada Bakırcı ve Kılıç (2021), öğretmenlerin EBA'yı etkili olarak kullanmalarını öğrencilerin teknoloji yeterliliklerinin gelişimini olumlu etkilediği sonucuna varmışlardır. Bu durumun, öğrencilerin öğrenmelerine olumlu olarak yansıdığı belirlenmiştir.

21. yüzyılda teknolojiye gelişmelerle birlikte bilgi teknolojilerinin de giderek hız kazandığı ve içinde bulunduğumuz çağa damga vurduğu görülmektedir. Bu çağın; dijital çağ, bilgi ve iletişim çağı, yapay zekâ, hatta son zamanlarda artık Metaverse gibi isimlerle adlandırıldığı söylenebilir. Dolayısıyla bu süreci iyi yönetmek ve yapay dayatmalara kapılmamak için de toplumlar eğitim sistemlerinin yapısını, felsefesini, programlarını, eğitim içeriklerini, eğitimin fizikî alt yapısını ve çok daha önemlisi öğretmenlerin nitelik ve statülerini yeniden gözden geçirmektedirler. Bu kapsamda öğretmenlerin nitelik

ve statülerinin eğitim sistemlerinin bütünü üzerinde yapılan inceleme ve araştırmalar içinde en duyarlı alanlarından birisini oluşturduğu görülmektedir (Altan & Özmusul, 2022). Dolayısıyla Milli Eğitim Bakanlığının, öğretmenlerin nitelik ve statülerini iyileştirmeye yönelik ciddi adımlar attığı görülmektedir. Bu adımlardan birisinin de 2022 yılında yayımlanan Öğretmenlik Meslek Kanunu (ÖMK) olduğu söylenebilir.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) öğretmenlerin, öğretmenlik kariyer basamaklarında yükselmelerinde; 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun 43'üncü maddesi ile 14/07/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4. ve 152. maddeleri yasal dayanak teşkil etmektedir. Bu kapsamda Resmi gazetede 14 Şubat 2022 tarihinde yayınlanan Öğretmenlik Meslek Kanunu (ÖMK)'nun amacı, eğitim ve öğretim hizmetlerini yürütmekle görevli öğretmenlerin atamaları ve mesleki gelişimleri ile kariyer basamaklarında ilerlemelerini düzenlemektir. ÖMK'ya göre öğretmenlik mesleği; aday öğretmenlik döneminden sonra öğretmen, uzman öğretmen ve başöğretmen olmak üzere üç kariyer basamağına ayrılmıştır (MEB, 2005).

Kanunda belirtilen kariyer basamaklarında mesleki gelişim için minimum 180 saat olarak belirlenen uzman öğretmenliğe yönelik eğitim programını ve bunun için öngörülen asgari çalışmaları tamamlayan, kademe ilerlemesine dair herhangi bir durdurma cezası olmayan öğretmenler uzmanlık unvanını alabilmek için yapılacak olan yazılı sınava başvuru hakkı kazanmış olacaktırlar. İlgili sınav puanları 70 ve yukarısı olan öğretmenler başarılı sayılmaktadırlar. Yazılı sınav sonrasında da başarı gösterenlere uzman öğretmenlik sertifikaları verilmektedir (T.C. Resmî Gazete, 2022). Uzman öğretmenliklerinde minimum on yılını tamamlayan ve kademe ilerlemesine dair herhangi bir durdurma cezası olmayan eğitimciler mesleki gelişimleri için minimum 240 saat olarak belirlenen başöğretmenliğe yönelik eğitim programını, bunun için öngörülen asgari çalışmaları tamamlayan, kademe ilerlemesine dair herhangi bir durdurma cezası olmayan öğretmenlerin başöğretmenlik unvanı alabilmek için yapılacak olan yazılı sınava başvuru hakkı olacaktır. İlgili sınav puanları 70 ve yukarısı olan öğretmenler başarılı sayılmaktadırlar. Yazılı sınav sonrasında da başarı gösterenlere uzman öğretmenlik sertifikaları verilmektedir (T.C. Resmî Gazete, 2022).

Öğretmenlik Meslek Kanunu ile öğretmenlere kariyer basamakları hakkı verilmiştir. Kariyer basamakları uygulaması ile öğretmenin değerlendirmesini yaparak hem öğretmeni ödüllendirmek hem de eğitim ve öğretimin niteliğini artırmak amaçlanmaktadır (Aydın, 2007). Öğretmenler kariyer basamakları için bazı eğitimler aldıktan sonra sınava girmeleri ile bu kariyerlere sahip olmaktadır. Bu kapsamda tüm öğretmenler için eğitim videoları yayımlanmıştır. Bu eğitim videolarının ilk olması nedeniyle öğretmen görüşlerinin alınması önemli hale gelmiştir. Çünkü bu eğitim videolarının içerik, görsellik, öğretmenlik mesleğine katacağı katkı ve eğitim videolarının sürelerinin öğretmen görüşleri bağlamında değerlendirilmesi önem arz etmektedir. Öğretmenlik Meslek Kanunu ile yürütülen bu eğitim faaliyetlerinin önemli olması kariyer basamakları uygulamasının gerekli olduğunu ve mesleki gelişime olumlu yönde katkı sunduğunu göstermektedir (Özdemir vd., 2022). Bu açıdan bakıldığında MEB tarafından ilk defa hazırlanan eğitim videolarının sınırlılıklarının ve avantajlarının öğretmenlerin gözüyle açığa çıkarılması bu çalışmayı önemli kılmaktadır. Ayrıca bu çalışmanın bundan sonra öğretmenlere yönelik bu tür eğitimlerin paydaşları memnun edecek şekilde düzenlenmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Eğitim videolarının ÖMK kapsamında öğretmenler tarafından izlenmesi zorunlu tutulmuştur.

Öğretmenlik Meslek Kanunu'nun yasalaşmasıyla bu konuda birçok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalar daha çok öğretmen ve yöneticiler ile yürütülmüştür. Bakırcı vd. (2023), ÖMK hakkında sınıf öğretmenlerinin görüşlerini almışlardır. Sınıf öğretmenleri, kanunun ekonomik olarak katkı sağladığını, öğretmenlik mesleğinin itibarını artırdığını belirtmişlerdir. Diğer taraftan öğretmenler, sınav yapılmasının uygun olmadığını dile getirmişlerdir. Genç ve Balyer (2023) yapmış oldukları çalışmada

Öğretmenlik Meslek Kanunu'na ilişkin okul yöneticisi ve öğretmenlerin görüşlerini incelemeyi amaçlamıştır. Çalışmada ÖMK'nın öğretmenler tarafından rekabet ortamı oluşturan bir unsur olarak algılandığı belirtilmiş ve kanunun genişletilerek tüm öğretmenlere hitap edecek şekilde revize edilmesi önerilmiştir. Avcı ve Kayıran (2023) çalışmasında, uzman öğretmenlik yetiştirme programının eksik olduğunu belirtmiş, buna yönelik olarak uzman öğretmen yetiştirme programının teoriden ziyade uygulama ağırlıklı olması yönünde bir öneri getirmişlerdir. Bu konuda yapılan başka bir çalışmada Özdemir vd. (2022), öğretmenlerin kariyer geliştirmelerinde sınav yerine kıdem dikkate alınması, lisansüstü eğitime gereken değerin verilmesi ve özlük haklarının iyileştirilmesi sonucuna varılmıştır. Benzer şekilde Gül ve Güngör (2022) çalışmalarında, öğretmenlerin ÖMK'nın içeriğini eksik bulduklarını belirtmişlerdir. Bu nedenle daha kapsamlı bir kanunun hazırlanması için tüm paydaşların görüşlerinin alınması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Ayrıca İş ve Birel (2022)'in yaptıkları çalışmada, kariyer basamaklarının öğretmenler arasında ayrıştırıcı bir faktör olabileceği katılımcılar tarafından dile getirilmiştir. Bu durumun, önüne geçebilmek için öğretmenler arasında fırsat eşitliği oluşturulması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Alan yazında Öğretmenlik Meslek Kanunu'na yönelik öğretmen ve yönetici görüşlerine dair çalışmaların varlığı dikkat çekmektedir. Bununla birlikte kanun hakkında Fen Bilimleri öğretmenlerin görüşlerine odaklanan sınırlı sayıda çalışmanın olduğu anlaşılmaktadır. Ancak uzman öğretmen ve başöğretmen eğitim videolarına yönelik Fen Bilimleri öğretmenlerinin görüşlerini incelemeyi amaçlayan herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Dolayısıyla bu çalışmada eğitim videolarının, Fen Bilimleri öğretmenlerinin bakış açısı ile değerlendirilmiştir. Bu çalışmanın sonucu, bundan sonra bu konuda farklı branş öğretmenleri ile yürütülecek çalışmalara ışık tutacağı ve farklı branş öğretmenlerin görüşleri karşılaştırma imkanı sunacak olması açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu eğitim videolarının yararları ve sınırlılıkları hakkında Fen Bilimleri öğretmenlerinin görüşlerinin alınması çok büyük bir öneme sahiptir. Farklı branş öğretmenlerinin eğitim video ile ilgili görüşleri karşılaştırılarak eksiklerin ortaya çıkarılması bu çalışmayı önemli kılmaktadır. Böylece öğretmenler gözüyle eğitim videolarının sınırlı kısımlarının belirlenerek giderilmesi ve teorik uygulama bütünlüğünün sağlanması için zemin oluşturması sağlanabilir. Bu bilgiler ışığında araştırmanın amacı; Öğretmen Bilişim Ağı (ÖBA) platformunda öğretmenlere sunulan uzman öğretmen ve başöğretmen videoları hakkında Fen Bilimleri öğretmenlerinin görüşlerini tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Fen Bilimleri öğretmenlerinin, uzman öğretmen ve başöğretmen videoları hakkındaki görüşleri nelerdir?

2. Uzman öğretmen ve başöğretmen videolarının Fen Bilimleri öğretmenlerinin alanlarına sağladığı katkılar nelerdir?

2. Yöntem

2.1. Araştırma Deseni

Bu çalışmada, uzman öğretmen ve başöğretmen eğitim videoları hakkında Fen Bilimleri öğretmenlerinin görüşleri incelendiği için nitel araştırma yaklaşımlarından birisi olan özel durum çalışması kullanılmıştır. Durum çalışmalarında, bir ya da daha fazla sayıda olay ayrıntılı ve derinlemesine incelenmektedir. Bunun yanı sıra nitel araştırma yaklaşımlarında, olay ve davranışların gerçekleştiği doğal ortamlarda çalışılması önerilmektedir (Çepni, 2011; Creswell, 2007). Bu araştırmanın özel durum çalışması olarak tasarlanmasında; eğitim videolarının özel bir durum olarak ele alınması, bu eğitim videoları hakkında öğretmen görüşünün derinlemesine incelenmesi ve özel durumun doğal ortamında ele alınması etkili olmuştur. Ayrıca bu çalışmada verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış mülakat tekniğinden yararlanılmasının etkili olduğu söylenebilir.

2. 2. Katılımcılar

Araştırma, 2022-2023 yılında Bitlis ili Tatvan ilçesinde ortaokul kademesinde görev yapan altı Fen Bilimleri öğretmeni ile yürütülmüştür. Katılımcıların ikisi kadın ve dördü erkek öğretmenden oluşmaktadır. Katılımcıların belirlenmesinde amaçlı rastgele örnekleme türü kullanılmıştır. Bu örnekleme ile daha zengin verilere ulaşmak ve araştırmanın inanılabilirliğini artırmak amaçlanmıştır (Flick, 2014). Bu örneklem türünde öncelikle rastgele yöntemler kullanarak evrenden bir örneklem grubu belirlenmektedir. Bu aşamadan sonra grup içinden araştırmaya en çok katkı sunacağı düşünülen küçük bir alt grup seçilmektedir (Tashakkori ve Teddlie, 2010). Bu çalışmada da araştırmacılar öncelikli olarak öğretmenleri çalışma grubu olarak belirlemiştir. Bu çalışma grubu içinde Fen Bilimleri öğretmenleri ise katılımcı olarak seçilmiştir. Araştırmanın etiği açısından araştırmacılar T1, T2, T3, T4, T5 ve T6 olarak kodlanmıştır. Katılımcılara ait demografik özellikler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcı fen bilimleri öğretmenlerinin demografik özellikleri

Katılımcılar	Cinsiyet	Mesleki Tecrübe	Eğitim Durumu	Yaş
T1	Erkek	13 Yıl	Lisans	35
T2	Erkek	15 Yıl	Yüksek Lisans	37
T3	Kadın	18 Yıl	Yüksek Lisans	40
T4	Erkek	20 Yıl	Lisans	42
T5	Kadın	22 Yıl	Lisans	44
T6	Erkek	23 Yıl	Lisans	46

Tablo 1’de görüldüğü gibi, görüşme yapılan öğretmenlerin ikisi kadın ve dördü erkektir. Katılımcıların mesleki tecrübeleri on üç yıl ile yirmi üç yıl arasında değişkenlik göstermiştir. Eğitim durumu lisans mezunu olan dört öğretmen varken yüksek lisans düzeyinde iki öğretmen bulunmaktadır. Görüşme yapılan Fen Bilimleri öğretmenlerinin yaş aralığının 35-46 arasında olduğu görülmektedir.

2. 3. Veri Toplama Aracı

Verilerin toplanmasında, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Katılımcıların görüşlerini daha samimi, özgün bir şekilde ifade edebilmeleri ve deneyimlerine güvenerek orijinal ifadeleri kullanabilmeleri için yarı yapılandırılmış görüşme formu tercih edilmiştir (Yıldırım & Şimşek, 2013). Yarı yapılandırılmış görüşme formu ilk hali sekiz açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Fen eğitimi alanında doktora yapmış iki farklı devlet üniversitesinde görev yapan üç öğretim üyesinin görüşüne başvurularak soru sayısı altıya indirilmiştir. Bu öğretim üyelerinin görüşlerine başvurulmasında, ilgili öğretim üyelerinin nitel yaklaşımlı çalışmalarının olması etkili olmuştur. Görüşme formundan çıkarılan sorulardan biri, “Uzman öğretmen ve başöğretmen videolarını sunan akademisyenlerin bilgiyi karşı tarafa aktarımları konusundaki düşünceleriniz nelerdir?” şeklindedir. Sorunun çıkarılma sebebi, çalışmanın amacına hizmet etmemesi ve videoları sunan akademisyenlerin değerlendirilmesinin uygun görülmemesinden kaynaklanmaktadır. Görüşmeler çalışmaya katılan öğretmenlerden izin alınarak ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir. Ses kayıtlarının alınması öğretmenlerin bilgisi dâhilinde olup izin alınarak gerçekleştirilmiştir. Öğretmenlerle yapılan görüşmelerin süresi her bir katılımcı için ortalama 20-25 dakika sürmüştür. Kayıt altına alınan görüşmeler sonradan bilgisayar ortamında yazıya aktarılmıştır. Yazıya aktarılan kayıtlar dijital ortamda katılımcılara gönderilerek incelenmesi sağlanmıştır. Görüşme formunun son hali, altı açık uçlu sorudan oluşmuş olup bu sorular aşağıda yer almaktadır.

1. Uzman öğretmen ve başöğretmen videolarının içeriği hakkındaki görüşleriniz nelerdir?
2. Uzman öğretmen ve başöğretmen videolarının sayfa sayısı ve süresinin yeterliliği konusundaki görüşleriniz nedir?

3. Uzman öğretmen ve başöğretmen videolarına ulaşmak için karşılaştığınız sorunlar nelerdir?
4. Uzman öğretmen başöğretmen videolarının görsellerle desteklenmiş mi? Bu konudaki önerileriniz neler olabilir?
5. Uzman öğretmen ve başöğretmen videolarının fen bilimleri alanınıza yapacağı katkılar hakkındaki düşünceleriniz neler olabilir?
6. Uzman öğretmen ve başöğretmen videoları hakkında önerileriniz neler olabilir?

2. 4. Çalışmanın Geçerliliği ve Güvenirliği

Nitel çalışmalarda geçerlilik ve güvenirliliği sağlamada dört temel özellik yer almaktadır. Bunlardan birincisi inandırıcılığı sağlamaktır. Bu amaçla çalışmanın sonuçları farklı araştırmacılara sunularak onaylanması sağlanmıştır. Bunun yanı sıra araştırmacılar tarafında bu eğitim videolarının bazıları izlenmiştir. Çalışmaya katılan öğretmenleri daha iyi anlamak ve çalışmanın inandırıcılığına katkı sağlamak için bu aktivite yapılmıştır. Katılımcılar, amaçlı rastgele örnekleme yöntemine göre belirlenmiştir. Bu örnekleme türü ile daha zengin verilere ulaşabilmek ve araştırmanın inanılabilirliğini artırmak amaçlanmıştır. Ayrıca önyargıyı azaltmak ve güvenirliliği arttırmak hedeflenmiştir (Flick, 2014; Yıldırım & Şimşek, 2013). Geçerlilik ve güvenirliliğin sağlanmasında ikinci özellik objektifliktir. Verilerin analizinde olabildiğince objektif davranılmıştır. Alınan ses kaydı düz yazıya aktarıldıktan sonra öğretmen odaklı değil görüş odaklı çalışılmıştır. Çalışmanın geçerliliğini ve güvenirliliğini artırmak için başvurulan üçüncü özellik tutarlılıktır. Bu çalışmada veriler görüşme yöntemiyle ses kaydı alınarak toplanmış ve veri toplama süreci uzman gözetiminde gerçekleştirilmiştir. Ses kaydı başlamadan önce gerekli açıklamalar yapılarak oluşabilecek herhangi bir aksaklığın önüne geçilmesi hedeflenmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formu ilk etapta belirlenen altı öğretmene değil görüş belirtmek için istekli olan altı öğretmene uygulanmıştır. Yaklaşık on öğretmen ile ön görüşme yapılarak öğretmenlerin görüş belirtmek için istekli ve isteksiz olarak gruplandırılması sürece dâhil edilmiştir. Daha sonra altı öğretmen belirlenerek çalışmanın güvenirliliğinin en üst düzeye çıkarılması hedeflenmiştir. Geçerlik ve güvenirliliğin son özelliği teyit edilebilirliktir. Bu amaçla ses kaydı alındıktan sonra düz yazıya dökülen görüşler katılımcı öğretmenlere gönderilerek görüşleri teyit ettirilmiştir.

2. 5. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizindeki temel amaç, elde edilen verilerin araştırmayı yürüten tarafından sadeleştirilerek ve yorumlanarak okuyuculara anlayabileceği bir şekilde sunulmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Görüşmeye katılan öğretmenler T1, T2, T3, T4, T5 ve T6 şeklinde kodlanmıştır. Öğretmenlerin kişisel bilgileri gizli tutulmuştur. Katılımcı öğretmenlerin görüşme sorularına verdikleri yanıtlar değişiklik yapılmadan eksiksiz düz yazıya aktarılmıştır. Düz yazıya aktarılan ham veriler üzerinden veri indirilmesi yapılmıştır. İlk etapta iki araştırmacı tarafından tema, kategori ve kodlar belirlenmiştir. Daha sonra iki farklı araştırmacının belirledikleri tema, kategori ve kodların uyuşma oranı belirlenmiştir. Uyuşma oranlarının uyumluluğunun hesaplanması için Miles ve Huberman (1994)'nın geliştirdikleri güvenirlilik formülü tercih edilmiştir (Güvenirlilik=Görüş Birliği/(Görüş Ayrılığı)×100). Kullanılan formül sonucunda kodlayıcıların kendi arasındaki uyuşma oranının güvenirlilik katsayısı %82 bulunmuştur. Bulunan bu değer nitel çalışmalar için yapılmış olan kodlamaların güvenilir olduğunun göstergesidir (Miles & Huberman, 1994). Bu analizler sonucunda ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar tablolar halinde verilmiştir.

2. 6. Araştırmanın Etiği

Bu araştırma için Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimleri Etik Kurulu'ndan 23.02.2023 tarihli E-85157263-604.01.02-340618 sayılı etik izin alınmıştır.

3. Bulgular

Çalışmaya katılan öğretmenlerin mülakat formunda bulunan sorulara verdikleri cevaplar doğrultusunda tema, kategori ve kod bilgileri tablolar halinde oluşturulmuş ve her koda ait frekans bilgileri okuyuculara sunulmuştur. Hazırlanan kodlara bağlı öğretmen görüşlerinde herhangi bir değişiklik yapılmadan olduğu gibi verilmiştir. Bu kapsamda mülakat formunun, “Uzman öğretmen ve başöğretmen videolarının içeriği hakkındaki görüşleriniz nelerdir?” sorusuna ilişkin tema, kategori ve kodlar Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Uzman öğretmen ve başöğretmen videolarının içeriği hakkındaki bulgular

Tema	Kategori	Kodlar	T1	T2	T3	T4	T5	T6	F
Video içeriği	Olumlu	Mesleki gelişimi katkı sağlaması	+	+	+	+	+	+	6
		Eğitici olması	+	+	+	-	+	+	5
		İçeriğin zengin olması	+	+	+	-	-	-	3
		Temel konuları içermesi	-	-	+	-	+	-	2
		Geleceğe hazırlayıcı olması	+	-	-	-	-	+	2
	Olumsuz	Gereksiz içeriğin olması	+	-	+	+	-	+	4
		Video sürelerinin uzun olması	+	+	+	-	-	+	4
		Soyut konuları içermesi	-	+	-	-	+	+	3
		Video sunumunun uzun olması	+	+	+	-	-	-	3
		Teknik bilgi içermesi	-	-	+	-	-	-	1

Tablo 2 incelendiğinde uzman öğretmen ve başöğretmen videolarının içeriği hakkında Fen Bilimleri öğretmenlerinin görüşleri olumlu ve olumsuz olmak üzere iki kategoride toplandığı görülmektedir. Öğretmenler, mesleki gelişime katkı sağlaması (f=6), eğitici olması (f=5) ve içeriğin zengin olması (f=3), temel konuları içermesi (f=2) gibi kodlarla eğitim videolarına ilişkin olumlu görüş bildirmişlerdir. Buna karşın gereksiz içeriğin olması (f=4), video sürelerinin uzun olması (f=4) ve soyut konular içermesi (f=3) kodlarıyla videolara ilişkin olumsuz görüşlerini dile getirmişlerdir. Aşağıda çalışmaya katılan bazı öğretmenlerin görüşlerine yer verilmiştir.

“Bu videoların mesleğimize katkı sağlayacak olmasını olumlu buluyorum. Ancak uzman öğretmenlik videoları çoğu gereksiz içeriklerle doldurulmuş amacına hizmet etmeyen videolardır. Uzun anlatımlı videolardı.” (T1)

“Mesleki gelişimimize katkı sağlayacak olması ve zengin içeriğe sahip olması ve eğitici olmasını olumlu bulurken, eğitim videolarının çok fazla teknik bilgi içermesi gereksiz içeriğin olmasını ise olumsuz olarak görüyorum.” (T3)

“Gayet eğitici ve öğretmenlerin mesleki gelişimine olumlu katkı sağlayan videolardır. Genel olarak temel konular içeren videolardı.” (T5)

Katılımcıların mülakat formundaki ikinci sorusu olan “Uzman öğretmen ve başöğretmen videolarının sayfa sayısı ve süresinin yeterliliği konusundaki görüşleriniz nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplardan oluşturulan tema ve kodlar Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Uzman öğretmen ve başöğretmen videolarının sayfa sayısı ve süresinin yeterliliği konusundaki bulgular

Tema	Kodlar	T1	T2	T3	T4	T5	T6	F
Videoların Sayfa Sayısı ve Süresi	Video tamamlama süresinin kısa olması	+	+	+	+	+	+	6
	Video sayısının çok fazla olması	-	+	+	+	+	+	5
	Video izleme sürenin fazla olması	+	+	+	-	+	-	4
	Dokümanların çok uzun olması	+	+	-	+	-	-	3
	Mesleki hayatta uygulanabilir olmaması	+	-	-	-	+	-	2
	Amaca hizmet etmemesi	+	-	-	+	-	-	2
	Gereksiz olması	+	-	-	-	+	-	2
	Sabır gerektiren bir durum olması	-	-	+	-	-	-	1
	Vakit israfı olması	-	-	-	+	-	-	1

Tablo 3'te çalışmaya katılan öğretmenlerin uzman öğretmen ve başöğretmen eğitim videolarının süresi ve sayfa sayısı hakkındaki görüşleri yer almaktadır. Öğretmenler, video tamamlama süresinin kısa olması (f=6), video sayısının çok fazla olması (f=5), video izleme sürenin fazla olması (f=4), dokümanların çok uzun olması (f=3), mesleki hayatta uygulanabilir olmaması (f=2) gibi kodlarla görüşlerini dile getirmişlerdir. Bu konuda çalışmaya katılan öğretmenlerin görüşlerinden örnek alıntılar aşağıda sunulmuştur.

“Elimden geldiğince en ince detayına kadar videoları izlemeye çalışsam da birçok öğretmenin bu kadarına tahammül edemediğini çevremden sıkça duydum.” Modüllerin çoğunda gereksiz bir konu yığılımı olması vakit israfına neden olmuştur.” (T3)

“Genel olarak içerik iyi fakat uzun sürede izlenmesi gereken videolardı. Süre yeterli olsaydı daha verimli izleyebilirdim. Süre konusunun yeniden ele alınmasında fayda var” (T6)

Katılımcıların mülakatın üçüncü “Uzman öğretmen ve başöğretmen videolarına ulaşmak için karşılaştığınız sorunlar nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplardan oluşturulan tema ve kodlar Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Uzman öğretmen ve başöğretmen videolarına ulaşmak için karşılaşılan sorunlara yönelik bulgular

Tema	Kategori	Kodlar	T1	T2	T3	T4	T5	T6	F
Karşılaşılan Sorunlar	Sistem Kaynaklı Sorunlar	Videoların izlenmedi olarak görünmesi	+	+	+	+	-	-	4
		Bir sonraki videoya ulaşamama	+	+	-	+	-	-	3
	Sorumlar	Anlatımların sıradan olması	+	-	-	+	-	-	2
		Videolara ulaşmada yoğunluğun olması	+	+	+	-	-	-	3
		Teknik sorunların olması	+	-	+	-	-	-	3
		İnternet kaynaklı sorunlar	-	+	-	-	-	+	2
		Uygun Olması	Etkileyici ve bilgi yüklü olması	-	-	-	-	+	+
		Profesyonelce hazırlanmış olması	-	-	-	-	+	+	1
		Videolara ulaşımın kolay olması	-	-	-	-	+	+	1

Tablo 4 incelendiğinde, öğretmenlerin eğitim videolarına erişiminde kaynaklanan sorunlara ilişkin görüşleri “Sistem Kaynaklı Sorunlar” başlığı altında toplanmıştır. Diğer taraftan çalışmaya

katılan iki öğretmen ise herhangi bir sorunla karşılaşmadığını ifade etmiştir. Öğretmenler; vidoların izlenmedi olarak görünmesi (f=4), bir sonraki videoya ulaşamama (f=3) ve anlatımların sıradan olması (f=2) kodlarıyla sorunları dile getirmişlerdir. Bunun yanı sıra videolara ulaşmada yoğunluğun olmasını (f=3) ve teknik sorunların olmasını (f=2) ise alt yapı kaynaklı sorunlar olarak dile getirmişlerdir. Çalışmaya katılan iki öğretmenin eğitim videoları konusunda herhangi bir sorunla karşılaşmadığı görülmüştür. Çalışmaya katılan öğretmenlerin bu konuya ilişkin görüşlerinden bazıları aşağıda sunulmuştur.

“Eğitim vidoların anlatımlar oldukça sıkıcıydı. “Videoların tamamı izlenmiş olmasına rağmen yoğunluk yaşandığı zamanlarda videolara ulaşamıyordum.” (T2).

Herhangi bir sorunla karşılaşmadım. Gayet profesyonelce hazırlanmış ve bizlere sunulmuş videolardır. Videolara ulaşım konusunda zorluk çekmedim.” (T6)

Katılımcıların mülakatın dördüncü, *“Uzman öğretmen ve başöğretmen videoları görsellerle desteklenmiş mi? Bu konudaki önerileriniz neler olabilir?”* sorusuna verdikleri cevaplardan oluşturulan tema ve kodlar Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5. Uzman öğretmen ve başöğretmen videolarının görsellerle desteklenme konusundaki bulgular

Tema	Kategori	Kodlar	T1	T2	T3	T4	T5	T6	F
Görsellik	Evet	Yeterince görselliğin olması	-	+	-	-	-	+	2
		Şema ve grafiklere yer verme	-	+	-	-	-	+	2
		Tablo ve resimlere yer verme	-	+	-	-	-	+	2
	Kısmen	Görsellerle daha fazla desteklenmeli	-	-	+	+	+	-	3
		Yeterince görselliğin olmaması	-	-	-	+	+	-	2
		Çizim ve şemanın az olması	-	-	-	+	+	-	2
		Ezbere dayalı olması	+	-	-	+	+	-	3
	Hayır	Görsellerle desteklenmeme	+	-	+	-	-	-	2
		Yoğun bilgi yüklü olması	+	-	+	-	-	-	2
		Teorik bilginin fazla olması	+	-	+	-	-	-	2
		Ezbere dayalı olması	+	-	+	-	-	-	2

Tablo 5 incelendiğinde uzman öğretmen ve başöğretmen eğitim videolarının görselliği konusunda öğretmenlerin görüşlerinin “Evet”, “Kısmen” ve “Hayır” olmak üç kategoride toplandığı görülmektedir. Çalışmaya katılan iki öğretmen, videoların görsellerle desteklendiğini belirtmişlerdir. Öğretmenler, yeterince görselliğin olması (f=2), şema ve grafiklere yer verme (f=2), tablo ve resimlere yer verme (f=2) kodlarıyla açıklama yapmışlardır. Çalışmaya katılan dört öğretmenin videoların kısmen desteklendiğini ve hiç desteklenmediğini belirtmişlerdir. Öğretmenler bu konudaki görüşlerini; görsellerle daha fazla desteklenmeli (f=3), yeterince görselliğin olmaması (f=2), çizim ve şemanın az olması (f=2) ve görsellerle desteklenmeme (f=2) gibi kodlarla ifade etmişlerdir. Bu konuda bazı öğretmen görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

“Bazı bölümler desteklenmiş olsa da yeterli değildir. Ezbere dayalı olması kalıcılığı engellemiştir. Eğitim videoların içerikle uygun görsellere yer verilmesi videoların etkililiğini artacaktır” (T1).

Eğitim videoları görsellere ile desteklendiğini düşünmüyorum. Eğer görsellerle desteklenmiş olsaydı etkililiği daha iyi olurdu. Düz anlatım somutlaştırılmadı. Daha fazla görsel, çizim, şema vs. ile desteklenmeli.” (T3)

“Evet desteklenen var ancak çoğu kâğıttan veya ekrandan okuyarak uyku getiren cinsten olması izlerken uykumuzun gelmesine neden olmaktadır” (T4)

Katılımcıların “Uzman öğretmen ve başöğretmen videolarının fen bilimleri alanınıza yapacağı katkılar hakkındaki düşünceleriniz neler olabilir?” sorusuna yönelik bulgular Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6. Uzman öğretmen ve başöğretmen videolarının fen bilimleri alanına yapacağı katkılara yönelik bulgular

Tema	Kategori	Kodlar	T1	T2	T3	T4	T5	T6	F
Fen Bilimleri Alanına Katkı	Olumlu	Güncel bilgiler içermesi	+	+	+	+	+	+	6
		Akademik bilgi içermesi	+	-	+	+	+	+	5
		İklim ve çevre değişikliğine katkı	+	-	+	-	+	+	4
		Öğretmenlik mesleğine katkı	+	-	+	-	-	+	3
		Mesleki gelişime katkı	+	-	+	-	-	+	3
	Olumsuz	Branşıma katkısının olmaması	+	+	+	+	+	+	6
		Teorik bilgi ağırlıklı olması	-	+	+	+	-	+	4
		Uygulamaya yönelik olmaması	+	-	+	-	+	-	3
		Anlatımların genel bilgileri içermesi	+	+	-	-	-	-	2

Tablo 6 incelendiğinde, eğitim videolarının mesleki alanlarına katkılarına yönelik öğretmen görüşlerinin olumlu ve olumsuz olmak üzere iki kategoride toplandığı görülmektedir. Öğretmenler, güncel bilgiler içermesi (f=6), akademik bilgi içermesi (f=5), iklim ve çevre değişikliğine katkı (f=4) ve öğretmenlik mesleğine katkı (f=3) kodlarla olumlu görüşlerini belirtmişlerdir. Buna karşın öğretmenler, branşıma katkısının olmaması (f=6), teorik bilgi ağırlıklı olması (f=4) ve uygulamaya yönelik olmaması (f=3) gibi kodlarla olumsuz düşüncelerini dile getirmişlerdir. Çalışmaya katılan öğretmenlerin bu konudaki görüşlerinde bazı alıntılar aşağıda verilmiştir.

“Branşıma katkısı olmadı. Çünkü anlatımlar genel ifadelerdi. Anlatımları branş bazında daha yoğunlaştırarak anlatmak faydalı olacaktır. Her branşın kendi alanına yönelik anlatımlara ağırlık verilebilir.” (T2)

“Uzman öğretmenlik videolarının özelde Fen Bilimleri alanına yapacağı fazlaca bir katkı olduğunu düşünmüyorum. Ancak genelde öğretmenlik mesleğinin yüklediği sorumlulukları layıkıyla yerine getirmeye çalışan her bir öğretmene yapacağı çok katkı olduğunu düşünüyorum. Öğretme ve öğrenme süreçleri, ölçme ve değerlendirme, özel eğitim ve rehberlik, eğitimde kapsayıcılık ve diğer tüm modüllerin her bir öğretmene gerek genel kültür olarak gerekse mesleki birikim ve gelişim açısından çok büyük katkılar sunduğunu düşünüyorum. Çok uzun süren ve çok sayıda video aracılığıyla fazlaca bilgi yüklemeye odaklı planlama yerine kısa ve konunun özünü sunan az sayıda videonun daha faydalı olacağını düşünüyorum.” (T3)

“Branşıma katkısı olmadığını düşünüyorum. Bize videolar izlettirmek yerine çeşitli çalıştaylar düzenlenerek aktif katılımlar sağlanarak Fen Bilimleri alanına daha fazla katkısının olabileceği kanısındayım.” (T4)

“Fen Bilimleri kazanımları alanında uygulayabileceğimiz yeni öğretim yöntemlerine yönelik eğitimler verilmelidir. Branşıma hiçbir katkısı olmadı.” (T5)

Katılımcıların “Uzman öğretmen ve başöğretmen videoları hakkında önerileriniz neler olabilir?” sorusuna verdikleri cevaplara ait tema ve kodlar Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Uzman öğretmen ve başöğretmen videolarına yapılan önerilere yönelik bulgular

Tema	Kodlar	T1	T2	T3	T4	T5	T6	F
Videolara Yönelik Öneriler	Görsellere daha fazla yer verilmeli	+	+	+	+	+	+	6
	Uygulama yönelik olmalı	+	+	+	+	+	+	6
	Videoların branş bazında hazırlanması	+	+	+	+	-	+	5
	Konular daha az alt başlık içermeli	-	+	+	-	-	-	5
	Video içerikleri konuyu öz bir şekilde sunmalı	-	+	+	-	+	+	4
	Konular sadeleştirilmeli	-	+	-	-	+	-	3
	Video süresi kısa tutulmalı	-	-	+	-	+	-	3
	Gereksiz bilgilerden kaçınılmalı	+	+	-	-	-	+	3
	Öğretmenlerin görüşlerinin alınması	+	-	-	-	+	-	2

Tablo 7 incelendiğinde uzman öğretmen ve başöğretmen videoları hakkında öğretmenlerin birtakım önerilerinin olduğu görülmektedir. Bunlar; görsellere daha fazla yer verilmeli (f=6), uygulamaya yönelik olmalı (f=6), videoların branş bazında hazırlanması (f=5), konular daha az alt başlık içermeli (f=5), konular sadeleştirilmeli (f=3) ve video süresinin kısa tutulması şeklinde sıralanmıştır. Bu konuda çalışmaya katılan öğretmenlerin görüşlerinde kesitler aşağıda verilmiştir.

“Hayati öneme sahip her bir öğretmenin sahip olması gereken yeterlilik ve eksiklikler üzerine yapılmadı idi. Örneğin; ilk yardım konusunda yeterli bilgimiz yok. Bu süreç bana bu konuda katkı sağlayabilirdi. Başka bir örnek verecek olursak; araştırma projelerinin basamakları, projenin devamı gibi planlarla ilgili yönlendirme yapılabilirdi. Tamamen kâğıt üzerinde kalmış, ezbere dayalı anlamsız 180 video izledik.” (T1)

“Konular daha sade ve daha az alt başlıktan oluşmalı, görsellerle desteklenen bir anlatım olabilirdi. Bunun yanı sıra bazı sunumlarda daha fazla görsel ve daha az alt başlık olduğu takdirde daha etkili, anlaşılır ve akılda kalıcılığının yüksek olacağını düşünüyorum.” (T2).

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu çalışmada, Fen Bilimleri öğretmenlerinin uzman öğretmen ve başöğretmen videoları hakkındaki görüşleri alınmıştır. Bu kapsamda, eğitim videolarının faydalarının ve sınırlılıklarının ortaya çıkarılmasının alan yazına katkı sağlaması açısından önemli olduğu söylenebilir. Elde edilen bulgular, alan yazın ışığında tartışılarak aşağıda verilmiştir.

Uzman öğretmen ve başöğretmen eğitim videolarının içeriği hakkında öğretmenler hem olumlu hem de olumsuz yönlerini ifade etmişlerdir. Katılımcılar eğitim videolarının, temel konuları içerdiğini, geleceğe hazırladığını, eğitici ve zengin içeriğe sahip olduğunu belirtmişlerdir. Bu bulgu, eğitim videolarının öğretmenlerin mesleki gelişimlerine katkı sağlayacağı şeklinde yorumlanabilir. Eğitim videolarının güncel konuları ve öğrenme ortamında kullanabilecek bilgileri içermesi öğretmenlerin olumlu düşüncelerinin ortaya çıkmasında etkili olduğu söylenebilir. Çünkü yapılan görüşmelerde öğretmenlerin vermiş oldukları cevapların bu yönde olduğu anlaşılmaktadır. Diğer taraftan öğretmenler, eğitim videolarının olumsuz noktalarına dikkat çekmişlerdir. Öğretmenler, eğitim videolarının olumsuz yönlerini videoların gereksiz içeriğe sahip ve uzun olması, soyut konuları içermesi ve teknik bilgiler içermesi şeklinde ifade etmişlerdir. Öğretmenler ile yapılan görüşmede, eğitim videolarının branş bazında hazırlanmaması ve teorik bilgi içerikli olması öğretmenlerin olumsuz düşüncelerine neden olduğu söylenebilir. Ayrıca eğitim videolarının içerik sunumunda çok fazla alt başlığın olması da öğretmenlerin olumsuz düşünceleri konusunda etkili olduğu düşünülmektedir. Benzer şekilde anlatımların soyut ve uzun olması aynı şekilde öğretmenleri videolardan uzaklaştırmış olabilir. Video

izlenme aralığının kısa tutulup video sürelerinin uzun olması öğretmenleri telaşlandırıp videoların hepsini izlemek için zaman bulamayacağı konusunda kaygılandırmıştır. Bu kaygı videoların birçoğunun tam anlaşılmadan izlenmiş olabileceği ihtimalini güçlendirmiştir.

Çalışmaya katılan öğretmenler, video sayısı ve süresinin uzun olduğu noktasında ortak görüş beyan etmişlerdir. Ayrıca öğretmenler, dokümanların çok uzun olduğunu, mesleki hayatta uygulanabilir olmasının zor olduğunu, amaca hizmet etmediğini ve tekrar izlenme imkânının olmadığını dile getirmişlerdir. Bu bulgunun ortaya çıkmasında, öğretmenlerin eğitim videolarına farklı bakış açıları ile bakabildiklerini, eğitim videolarını dikkatli ve ivedilikle izlediklerini ortaya koymaktadır. Ayrıca öğretmenler ile yapılan görüşmede; bilginin açık, net ve öz bir şekilde sunulması halinde aktif ve etkili öğrenmenin gerçekleşeceği gözlemlenmiştir. Öğretmenlerin birçok hizmet içi eğitime katılma durumlarının eğitim videoları hakkında düşüncelerinde etkili olduğu anlaşılmaktadır. Öğretmen Bilişim Ağı (ÖBA) platformunda erişime açılan videoların izlenme aralığının kısa tutulmasının öğretmenleri kaygılandığı söylenebilir. Uzman öğretmenlik videolarının izlenme aralığı 18 Temmuz - 05 Eylül 2022 iken, başöğretmenlik videoları izlenme aralığı 18 Temmuz-19 Eylül 2022 tarihleri arasında olduğu görülmektedir. Verilen eğitimlerin 18 Temmuzda başlatılması öğretmenlerin yaz tatillerinde fedakârlık yapmalarına neden olmuştur. Tatil planı yapan birçok öğretmen tatil planından vazgeçmek zorunda kalmıştır. Bu durum, öğretmenlerin ailelerini ihmal etmelerine neden olmuştur. Video eğitimlerinin bir kısmı ise okul dönemine denk gelmiştir. Sabah okula gidip akşam video izlemek öğretmenlerin zorlanmalarına neden olmuştur. Sınavın uzun yıllardan sonra ilk defa uygulanacak olması ve öğretmenlerin bu konuda yeterli bilgiye sahibi olmamaları öğretmenleri olumsuz etkilediği düşünülmektedir.

Çalışmaya katılan dört öğretmen, eğitim videolarını izleme esnasında birtakım sorunlar ile karşılaştığını belirtirken, iki öğretmen ise herhangi bir sorunla karşılaşmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu sorunlar; videoların izlenmedi olarak görünmesi, bir sonraki videoya ulaşmada zorluğun yaşanması, yoğunluk nedeniyle videolara ulaşmada zorlanma ve teknik sorunlar olarak öğretmenler tarafından ifade edilmiştir. Öğretmenler bu sorunların sistem kaynaklı olduğunu belirtmişlerdir. Bu sorunların giderilebilecek sorunlar olduğunun altını çizmişlerdir. Bu sorunların, internet ve teknolojik araç gereçlerden kaynaklandığını belirtmişlerdir. Buna karşın iki öğretmenin eğitim videolarına ulaşmak için herhangi bir sorunla karşılaşmadıklarını ifade etmişlerdir. Diğer bir ifadeyle videoların profesyonelce hazırlandığını vurgulamışlardır. Videoların uzun olmasının tüm katılımcıların dile getirdikleri ortak bir sorun olduğu anlaşılmıştır. Bu videoların ilk olması nedeniyle böyle bir sorunun olabileceği ve giderilemeyecek bir sorun olmadığı anlaşılmaktadır. Nitekim Bakırcı vd. (2021) yaptıkları çalışmada, EBA video modülleri ile ilgili birtakım sorunlar yaşandığını belirtmişlerdir. Bu sorunların kısa bir süre sonra giderildiği belirlenmiştir. Dolayısıyla aynı problemin yeni bir uygulama olan ÖBA'da da görülmesi kabul edilebilir bir durum olduğu söylenebilir. Bu videoların uzunluğu ve eğitim süresinin kısa olması öğretmenlere anlamlı ve faydalı buldukları videoları ikinci kez izleme şansı tanınmamıştır. Oysaki katılımcılar kendilerine faydalı olduğunu düşündükleri videoları ikinci kez izlemelerinin en doğal hakları olduğunu belirtmişlerdir. Maalesef eğitim süresinin kısa tutulması eğitim videolarını bırakın ikinci kez izlemeyi bir kez izlemeyi zar zor karşılamıştır. Ayrıca video izlerken herhangi bir sebeple duraklamış olan videoların kaldığı bölümden değil baştan başlaması öğretmenleri yıpratmıştır. Video izleme esnasında elektrik kesintisi yaşayan veya interneti biten öğretmenler videoları tekrar baştan izlemiştir. Özellikle video bitmesine az bir zaman kalmış olan videolarda bu sıkıntıların yaşanmasının öğretmenlerde huzursuzluğa ve gerginliğe yol açmış olması kaçınılmazdır.

Öğretmenler, uzman öğretmen ve başöğretmen eğitim videolarının yeterince görsellerle desteklenmediğini belirtmişlerdir. Bu durumun, videoların kısa sürede hazırlanmasından ve yeterince uzman görüşünün alınmamasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Ayrıca eğitim videolarının

hazırlanma sürecinde görsel tasarım uzmanlarının yer almamasının etkili olduğu söylenebilir. Alan yazında EBA ile ilgili bir çalışmada elde edilen bulgular yapılan bu çalışmanın sonuçları ile örtüşmediği söylenebilir. Geçer (2022), yaptığı araştırmasında özellikle Fen Bilimleri dersi için EBA’da yer alan görsellerin, videoların yeterli olduğunu ve öğrenmeyi desteklediğini ifade etmiştir. Bu durum ÖBA’nın EBA ile birlikte kullanılan yeni bir alt uygulama platformu olduğunu, bu yönüyle de görseller ve videolar bakımından yetersiz olabileceğini, zamanla da bu eksikliklerin giderilebileceği söylenebilir. Eğitim videolarında görselliğin yetersiz olması öğrenmeyi olumsuz etkileyebilir. Çünkü etkili öğrenmede görme duyusunun önemli bir rolü bulunmaktadır (Büyükkaragöz ve Çivi, 1998). Görme duyusunun diğer duyu organlarından daha etkili olduğu anlaşılmaktadır. Görme duyusuna hitap edebilmenin en basit yollarından birisi de değişik görseller hazırlama, sunma ve göstermedir. Bunlar çeşitli resimler, fotoğraflar, şemalar, tablolar, filmler ve benzeri görsel araçlardır (Dursunoğlu, 2010). Soyut bir düz anlatım kullanılarak videolar karşı tarafa aktarılmıştır. Günümüzde soyut bilgiler somutlaştırılarak aktif öğrenme ortamına katılmalı anlayışı benimsendiği halde videoların soyut ve göze hitaptan uzak olması aslında ilk hazırlanmış olması yönünden de düşünüldüğünde yeteri kadar özen gösterilmeden hazırlanmış videolar olmasını düşündürmüştür. Diğer taraftan yapılan farklı bir çalışmada, ÖBA’daki görsellerin aksine benzer bir platform olan EBA’daki görsellerin, videoların Fen Bilimleri öğretmenleri için yeterli olduğu ve öğretmenlerin bunları başarılı bulduğu ifade edilmiştir (Ceylan, 2019). Bu durum ÖBA’nın da EBA’ da olduğu gibi zamanla kullanıcıları için yenilenip güncellenerek bu tür sorunları bertaraf edebileceğini gösterebilir.

Çalışmaya katılan öğretmenler uzman öğretmen ve başöğretmen videolarının alanlarına katkı konusunda faydalarının yanında olumsuz noktalarını da dile getirmişlerdir. Öğretmenler, eğitim videolarının mesleklerine beklenen katkıyı sağlayamayacağını, uygulamaya yönelik olmadığını, teorik bilgilerden oluştuğunu ve video içeriklerinin genel bilgiler içerdiğini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin bu şekilde düşünmelerinde, eğitim videolarının uygulamaya yönelik ve branş bazında hazırlanmamış olması ile açıklanabilir. Ayrıca eğitim videolarının genel bilgilerden oluşmasının da etkili olduğu düşünülmektedir. Öğretmenler eğitim videolarının bu olumsuz noktalarının yanında bazı olumlu noktalarına da dikkat çekmişlerdir. Eğitim videoları öğretmenlerin, iklim ve çevre değişikliği konusunda bilgilenmelerine, farkındalıklarının artmasına katkı sağlamıştır. Ayrıca güncel ve akademik bilgiler içermesi nedeniyle mesleki gelişimine katkı sağlayacağını ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin uzun bir süre alanları ile ilgili herhangi bir eğitime katılmamış olmalarının onların olumlu görüş beyan etmelerinde etkili olduğu düşünülmektedir. Bunun yanı sıra öğretmenlik mesleğine yönelik güncel konuları içermesinin etkili olduğuna inanılmaktadır. Öğretmenlik Meslek Kanunu (ÖMK) gündeme geldiğinden beri öğretmenlerin olumlu ve olumsuz olarak zıt görüşler savundukları görülmüştür. Olumlu görüşlerin savunulmasında çeşitli sebeplerin etkili olduğu söylenebilir. Bu sebeplerin başında kişisel beklentilerinin karşılanıp karşılanmadığının etkili olduğu düşünülmektedir. Özellikle öğretmenler eğitim videolarında çağdaş bir öğretim model/yöntem ya da tekniğinin öğrenme ortamlarında uygulamasına yönelik bir mikro öğretimin olmamasının kendilerini çok üzdüğünü belirtmişlerdir. Eğitim videolarında teorik bilgilerin öğrenme ortamında uygulama biçiminin olmamasını olumsuz olarak yorumlamışlardır. Güncel ve genel öğretmenlik bilgilerinin yer almasını ise olumlu karşılamışlardır. Öğretmenlerin olumlu ve olumsuz görüşlerinin yukarıda ifade edilen temel noktalar bağlamında olduğu sonucuna varılmıştır.

Çalışmaya katılan öğretmenler, uzman öğretmen ve başöğretmen videolarına yönelik bazı önerilerde bulunmuşlardır. Öğretmenler eğitim videolarının uygulamaya dönük olması, branş bazında hazırlanması, görsellerle desteklenmesi, video sürelerinin kısa konular içermesi ve az başlık altında olması gerektiğini dile getirmişlerdir. Bunun yanı sıra eğitim videolarının gereksiz bilgilerden arındırılması, öğretmen görüşlerinin alınması ve proje tabanlı olması gerektiğini de ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin bu düşüncelerinin oluşmasında, eğitim videolarının sadece teorik bilgilerden oluşması,

genel bilgiler içermesi ve sınıfta derste uygulamaya yönelik yönünün yeterli olmamasının etkili olduğu düşünülmektedir. Özellikle öğretmenler eğitim videolarının branş bazında olması gerektiğine dikkat çekmişlerdir. Çünkü öğretmenler kendi branşlarında uzmanlaşmak istemiştir. Mesleki anlamda kendilerini daha üst seviyelere çıkaracak, alanlarına büyük katkılar sağlayacak tarzda eğitimler olmaması öğretmenlerin hoşnutsuzluğunu dile getirdikleri konular arasındaki yerini almıştır. Öğretmenler, kariyer basamaklarının tümüyle kendi alanlarını kapsayacak şekilde olması gerektiğini belirtmişlerdir. Araştırmanın sonuçları doğrultusunda aşağıdaki önerilere yer verilebilir:

- Bu çalışmada uzman öğretmen ve başöğretmen videoları hakkında Fen Bilimleri öğretmenlerinin görüşleri alınmıştır. Dolayısıyla farklı branş öğretmenlerinin eğitim videoları hakkında görüşlerinin alınması, eğitim videoları hakkında daha net bilgi verebilir.
- Fen Bilimleri öğretmenleri; eğitim videolarının soyut konular içerdiğini, gereksiz içeriğe sahip ve videoların uzun olduğunu ifade etmişlerdir. Dolayısıyla eğitim video içeriklerinin öğretmen görüşleri doğrultusunda yeniden gözden geçirilmesi önerilmektedir.
- Eğitim videolarının şema, grafik, tablo, resim ve çizimler gibi görsellerle desteklenmesi gerekmektedir.
- Hazırlanan videoların uzman görüşlerine sunulduktan sonra öğretmenler üzerinde etkililiği test edilebilir. Öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda videolarda gerekli düzenlemeler yapılabilir.
- Öğretmenlik mesleği ile ilgili temel konularla ilgili ortak videolar yanında her branşa özgü özel videolar hazırlanabilir.

5. Kaynakça

- Altan, M. Z., & Özmuşul, M. (2022). Geleceğin Türkiye'sinde öğretmen refahı: Öğretmenlik meslek kanununun kayıp parçası. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi* 4(1), 24-42. <https://doi.org/10.38151/akef.2022.2>
- Avcı, A., & Kayıran, D. (2023). Uzman öğretmenlik yetiştirme programının öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri çerçevesinde değerlendirilmesi. *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7(14), 1-11. <https://doi.org/10.57135/jier.1229524>
- Aydın, B. (2007). *Öğretmenlik mesleğindeki kariyer basamaklarına ilişkin öğretmen görüşleri ve bu görüşlerin bireysel değişkenlere göre incelenmesi* (Tez No. 211595) [Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Aydın, P. İ. (2002). *Alternatif okullar*. Pegem.
- Bakırcı, H., Dođdu, N., & Artun, H. (2021). COVID-19 pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinde fen bilimleri öğretmenlerinin mesleki kazanımlarının ve sorunlarının incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(2), 640-658. <https://doi.org/10.31592/aeusbed.909184>
- Bakırcı, H., Özkan, Y., & Özdemir, C. (2023). Öğretmenlik meslek kanunu hakkında sınıf öğretmenlerinin görüşleri. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 14(4), 325-343. <https://doi.org/10.19160/e-ijer.1302529>
- Bakırcı, H., & Kılıç, K. (2021). Eğitim bilişim ağı video modüllerinin fen bilimleri dersinde kullanımına ilişkin sekizinci sınıf öğrenci görüşlerinin incelenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 685-705. <https://doi.org/10.33711/yyuefd.919600>
- Bilen, M. (1996). *Plandan uygulamaya öğretim*. Aydan Matbaası.
- Büyükkaragöz, S., & Çivi, C. (1998). *Genel öğretim metotları*. Öz Eğitim.

- Ceylan, H. (2019). *Fen bilgisi öğretmenlerinin eğitim-öğretimde, eğitimde bilişim açısından yararlanmaya ilişkin görüşleri* (Tez No. 558206) [Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches* (2nd Ed.). Sage.
- Çelik, M. (2004). *Bilgi ve hikmet, enformasyon toplumunun belleği*. Kaknüs.
- Çepni, S. (2011). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş*. Celepler Matbaacılık.
- Dursunoğlu, H. (2010). İlk okuma yazma öğretiminde sesi sezdirmeye yönelik olarak yararlanılabilecek bazı görseller. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 91-106.
- Flick, U. (2014). *An introduction to qualitative research*. Sage.
- Geçer, K. (2022). *Ortaokul öğrencilerinin, idarecilerinin ve fen bilimleri öğretmenlerinin eğitimde bilişim ağı hakkındaki görüşleri: Bitlis ili örneği* (Tez No. 770874) [Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Genç, Y., & Balyer, A. (2023). Öğretmenlik meslek kanununa ilişkin okul yöneticisi ve öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Turkish Studies-Education*, 18(1), 97-121. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.66432>
- Gül, İ., & Güngör, C. (2022). Öğretmenlik meslek kanununa ilişkin öğretmen görüşleri. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 1098-1123. <https://doi.org/10.33711/yyuefd.1090770>
- İş, A., & Birel, F. (2022). Öğretmenlik meslek kanununa ilişkin öğretmen görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(84), 1967-1990. <https://doi.org/10.17755/esosder.1141748>
- Karagözoğlu, G. (2003). Eğitim sistemimizde öğretmen yetiştirme politikamıza genel bir bakış, eğitimde yansımalar: *VII Çağdaş Eğitim Sistemlerinde Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu*, Cumhuriyet Üniversitesi Kültür Merkezi, ss.10-12.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2005). Öğretmenlik kariyer basamaklarında yükselme yönetmeliği. <https://www.mevzuat.gov.tr> adresinden 15.10.2022 tarihinde erişilmiştir.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2022). Hizmet içi eğitim faaliyetleri kılavuzu. <https://oygm.meb.gov.tr/> adresinden 01.03.2023 tarihinde erişilmiştir.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Sage.
- Özdemir, T. Y., Doğan, A., & Demirkol, M. (2022). Öğretmenlik kariyer basamakları hakkında öğretmen görüşleri. *Uluslararası Sosyal Alan Araştırmaları Dergisi*, 11(2), 53-67.
- Saklan, H., & Ünal, C. (2019). Dijital eğitim platformları arasında EBA'nın yeri ile ilgili fen bilimleri öğretmenlerinin görüşleri. *On dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38(1), 19-34. <https://doi.org/10.7822/omuefd.431247>
- Tashakkori, A., & Teddlie, C. (2010). *Sage handbook of mixed methods in social & behavioral research* (2nd ed.). Sage.
- T.C. Resmî Gazete. (2022). Öğretmenlik meslek kanunu. 14 Şubat 2022, Sayı: 31750, Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.